

Waarnemingen

Bijzondere waarnemingen van zoogdieren in Vlaanderen en Nederland.

Balancerende dassen

De forten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn vaak prachtige rustgebieden in een verder drukke omgeving. De oude gebouwen en ondergrondse kelders worden nogal eens door vleermuizen gebruikt. De begroeiing van zo'n fort bestaat meestal uit oude bomen en dicht struikgewas. De gebouwen zijn beschermd met een dikke laag zand, dat uit de ondergrond beschikbaar kwam bij het graven van de brede en diepe gracht. De forten vormen aldus hoge, droge punten in een nat landschap, dat onder water zou worden gezet als de vijand naderde. Al jaren was bekend dat vossen op één van de forten bij Utrecht enkele holen hadden. In 2010 bleek dat er opeens veel meer graafactiviteit was dan voorheen. Tot ieders verrassing hadden ook dassen het eiland ontdekt als een perfecte plek voor een burcht. Maar hoe staken ze toch de gracht over?

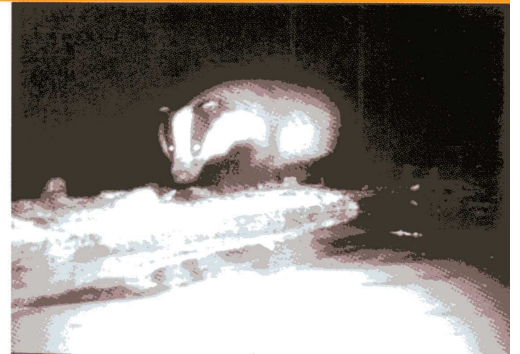
Om daar achter te komen, hingen we in november en december 2010 op allerlei plekken fotovallen op, die korte filmpjes maakten zodra er iets bewoog. Dat had onmiddellijk succes. Er bleken twee dassen op het eiland te huizen: een grote en een wat kleinere. We betrapten ze ook bij een paring: de kleinere das was blijkbaar een mannetje, de grotere een vrouwtje. Gezien hun soms natte vachten is het mogelijk dat ze zo nu en dan de gracht overzwommen, al konden we dat niet met de camera's vastleggen. Wel bleek, dat de dassen goed gebruikmaakten van een paar met kettingen aan elkaar geschakelde drijvende

boomstammen (barrière tegen drijvend vuil), die op één plek een verbinding vormen tussen het eiland en de vaste wal. Ook vossen en bruine ratten liepen over de boomstammen heen en weer. De kleine das had weinig moeite met de gladde schommelende stammen en liep er in flink tempo overheen. De dikke das liep voorzichtig, al balancerend, naar de overkant. Die is er vast wel eens afgegleden.

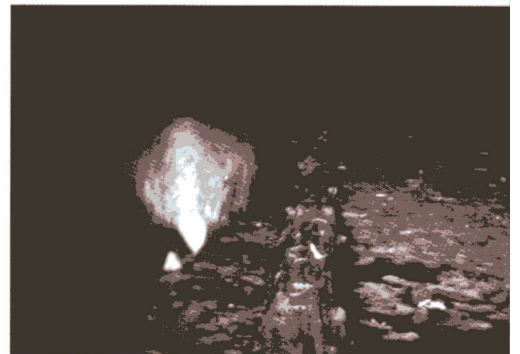
Intussen is het oversteken heel wat gemakkelijker geworden. De beheerder van het forteiland, Staatsbosbeheer, heeft de 'dassenroute' versterkt met extra boomstammen en een prachtig plankier. Staatsbosbeheer is wel op zoek naar een vorm van gebruik van het fort die bijdraagt aan de instandhouding ervan. Dat zal allerlei menselijke activiteit met zich meebrengen en daarmee onvermijdelijk minder rust voor de aanwezige fauna. Voor de dassen is te hopen dat dit forteiland een rustpunt mag blijven.

Enkele filmpjes van de dassen van het forteiland zijn te zien op Youtube: zoek met de term 'Muldernatuurlijk'. De hierbij afgedrukte foto's zijn stills uit de opgenomen filmpjes. Gebruikte camera: Doerr Bolyguard 5.0.

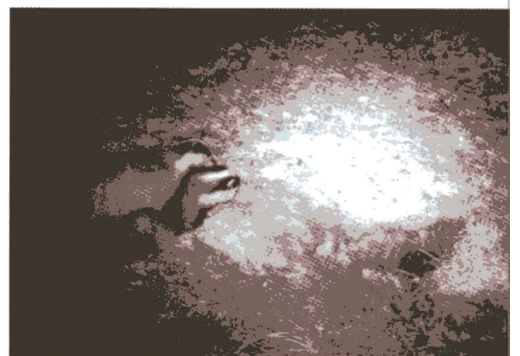
Jaap Mulder is roofdierspecialist met een eigen onderzoeksbureau: Bureau Muldernatuurlijk. Hans Vink is in zijn vrije tijd de grootste dassenkenner van Nederland. info@muldernatuurlijk.nl

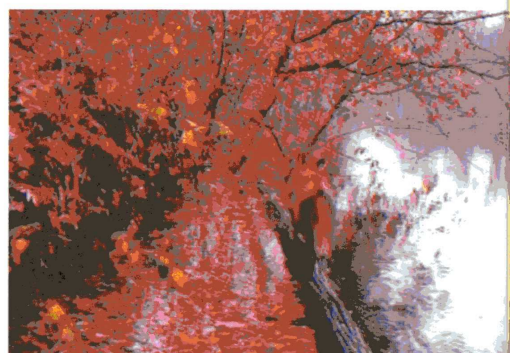
De dunne das op de drijvende stammen

De dikke das loopt voorzichtig over de glibberige boomstam

De dassen paren op de burcht

Een vos op het laatste stuk van de drijvende boomstam